

13
10-5-70
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

A/
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

10-30.5 / Μαΐου 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, ~~χωμόπολις~~)... *Ροχθιά*.....
(παλαιότερον ὄνομα :), Ἐπαρχίας *Κισάμον*.....
Νομοῦ *Χανίων*.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Κων/νος*
Ιωαν. Παπαδάμις... ἐπάγγελμα *Διμοσφ/τος*.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Ροχθιά- Βάθου Ν. Χανίων*.....
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον. *ἔστιν ὁπότες γεννήσας καὶ*
μονίμην κατοικίας του.
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Γεωργίου Ν. Παπαδάμις*.....
.....
ἡλικία *80 ἐτῶν*. γραμματικαὶ γνώσεις *ἀπόφοιτος 4/τάξιον διμ. σχολίου.*
..... τόπος καταγωγῆς *Ροχθιά*.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ; *Δύ ἐνέμχον χωριάται περιοχαί. δασώδεις*
περιοχαί ἐξεχερδύνοντο μερικῶς, ἐπείοντο 3-4 ἐτη καὶ μετὰ
ἐπίνοντο βοσκότοισι
Ἐπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα ;
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητες· δ) εἰς μονὰς κλπ.
ἀνήκον ἐν τοσούτοις πρόσωπα διὰ τὸ εἶναι χωριστῶς.....
- 3) Ὁ πατήρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; *Ο. πατὴρ καὶ καὶ ἡ μητέρα ἄμφω ἐν ἐπιζωνίᾳ τῶν υἱῶν*
ἐν διαίτησιν ἐν αὐτοῖς τὴν περιουσίαν τὴν ἐκκλησιάζουσαν συνίδρυμιν
μῆκος αὐτῶν, διὰ τὴν συνείρμειν τὴν τοῦ ὅτιον καὶ ὀνομάζεται
«γεροντομοίρι».

- β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;

*Οἱ κάτοικοι ἀσχοιοῦνται κυρίως ἐν τῇ γεωργίᾳ· εἰ παρα-
πληροῦ ὅμως ἐκτρέφουσιν καὶ διαφόρα ζῷα, αἷμας προβάτων κ.λπ.*

- 2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ;

- γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων· ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους· ὡς ἄτομα ἢ με' ολόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

Δεν ὑπάρχει τοιαῦτα.

- 2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημα-
κατόροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

- 3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα ;)

- 4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποῖαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ;

- 5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

- 6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ;

*Ἐν τῇ τῶν χωρίων ἡμερομίσθιοι λοιποὶ ἐξ ἀγρ. ἐργασίας
ἢ καὶ ἐν μισθονομ. χωρία.*

- β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται... *Ναί*... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρ-
ματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ;

δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) γλῶσς (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; . . .

βα' αποροχαραφα δι' Ερπαιοντο. Μόνον κατά την
αρχήν των ενχέρσων εναιγέλο το' κραδόνισμα
(α' απονοπίτης δαρμο.) και η' λέγρη των α'πλίζε εν
μναδώνη γ'ήπασιν.

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον
 σας ; ... *Kala' to' elos... 1925*

-ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιούνται : τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας ; *Ἐξελθόντων ἀφ' αὐτοῦ χρησιμο-
ποιεῖται ἀπὸ τοῦ 1953. Ἔχουν γεωργικὰς μηχανὰς οὐ
χρησιμοποιούσας.*

1) Σιδηρούν άροτρον (τύποι αυτού, δηλ. μονόπτερο, δίπτερο κλπ.).
Είς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος ;

Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄρτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ ; Τὸ χρυσόμνηστον δὲ ἔχει τὰς ἀνδρῶν

ἀνδρῶν ἀφ' ὧν ἴδον ὡς τὸν μετὰ παροῦσα (παράδειγμα
ἰστογράφημα). Κατασκευάσθαι ἴδον τὴν ἀνδροειδέα.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ή φωτογραφίαν) εκάστου τύπου σιδηρού άρότρου με τὰς ἀντιστοίχους ονομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2.....5.....8.....

3. 6. 9.

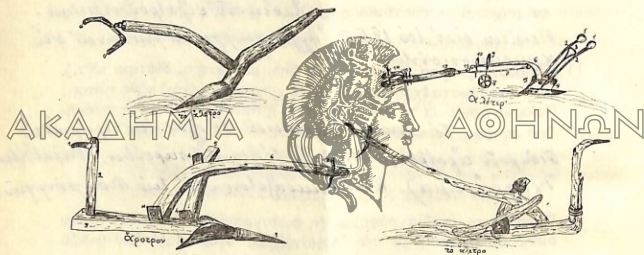
2) Τρακτέρ (από πότε είναι εν χρήσει;) *Δι' χρησιμοποίησης...*

3) Μηχανή θερίσμου *Δεν χρησιμοποιείται*

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν) *δὴ ἀρχειοποιεῖται*
 5) Μηχανή ἀλωνισμού *ἔαρχιμοποιήθη διὰ πρώτην φοράν τὸ ἔτος 1955*

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον. *κατεσκευάζετο συνήθως ἐπὶ τοῦ ξυλοργαῶ ἢ ἐδούλου τεχνίτου (ἀλέφρα). ἐνίοτε ὅμως κατεσκευάζετο καὶ ἐπὶ τοῦ ἀνδρ. ἰδίου. συν. γεωργ. κ.τ.λ.*.....

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

- (*Παρατίθεται σχεδιαγμάμα*)
 1. 6. 11.
 2. 7. 12.
 3. 8. 13.
 4. 9. 14.
 5. 10. 15.

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμῳσιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

Ἐχρησιμοποίητο ἐξ. λυγρῶν ὕνιων δι' ὅρων καὶ ἀροτρία-
σιν. ἦτο ἀκριβὲς ὁ ὕψος ὁ κατωτέρω εἰκονιζόμενος.

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; *ῥοχῆμα τῆς σπάθης ἦτο πεπλατυσμένον (ὡς το παρ. σχῆμα).*

- 6) ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου;

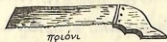
Ἡ σπάθη κατασκευαζέτο ἐκ ξύλου

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαῖ κλπ.).....

1) σκεπάρνι 2) σκεπάρνι μικρό 3) χειροπριόνιο (σάρακας)

4) ξυλοφαῖς 5) ἀρίδι καὶ 5) ξυλοσμίγα (σκαρπείλο)

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτρον (ζεργάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) ; βόες ἢ ἄλλα ζῶων, δηλ., ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *Παραμένον ἐχρησιμοποιοῦντο δύο ἀγροῦχοι, ὁ ἑνὺς χερσικοποιεῖται εἰς ἡμίονος, ὁ ἄλλος ὄνος ἢ ἵππος.*
 β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; *Παλαιότερον δύο, ὁ ἑνὺς ὀνίδι, ὁ ἄλλος ἓν.*.....

- 9) Διὰ τὸ ζεργάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *Μὲ ἀγροῦχοι, ἢ τοὺς οὐραναιῖτας. Μὲ ἄλλα ζῶα (ἡμίονος, ἡμίονος), οὐκ εἶναι ἀναγκαῖος.*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

*Δύο χρησιμοποιοῦνται ζεύλα, ἀλλὰ μὴ μάχθουρα (ὅρα ἰχνερέ-
 φημα ζυγῶν)*

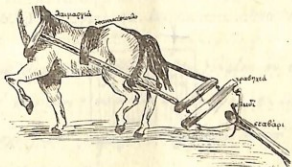
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

Λοῦρα (παραβλέπεται σχέδιον)

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζῶου ; *Ἀπὸ τῆς ἐισαγωγῆς τοῦ σιδηροῦ ἄροτρον, ἢτοι, ἀπὸ τοῦ 1953*

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις τοῦ (τὸ ζεύξιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; Τοποθετεῖται ἡ κολλοῦρα ἐπὶ τοῦ θαιμοῦ τοῦ ζῶου 2) Τοποθετεῖται ὁ κρύκας τῶν θαιμῶν ἐπὶ τοῦ ζῶου 3) Συνδέεται ὁ ἄροτρον δια' τοῦ καλωσίου τοῦ μετὰ τὸν κρύκον τοῦ ζῶου.

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) υπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἡ συνθήκη εἰς τὸν πόπον σας. *Ἀνέμαθ' ἐλ' ὄργμα καὶ γένται, ὅτε αἰνέροι, σινηδίσταλοι καὶ ἰδρυαῖοι, ὅτε βονδίστα, ὅτε λυ ἀρρίων ἐντήμων τέκνων τον ἀνλεμαδίσταμοι, ὅχι ὅτανι, ὅτ' αὐθιν.*

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον, (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν). *Τοποθετεῖται ὁ γυγὼς ἐπὶ τῶν αὐχένις τῶν βοδιῶν, δύνανται ἐκ μαζγοπόχεινον καὶ ἐξ ἑλίου μαζγοπορὶ μάχοντες τὸν γυγμόν καὶ ἀπορροῶν, συνδέονται ἐκ σκαβάρη μετὰ τὸν γυγόν ὁ δὲ τῶν βοδιῶν.*

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....
 Ἀπάνσις: ἐν το' ἐρ. 12. σελ. 6

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργανον· μὲ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία),
Ναί, μὲ σχοινί, ὁμοῖοι εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων προοίμιον
περί βοδίνων. Διὰ σχοινίων προσδεσμένον εἰς τὸν χαλινόν
τοῦ προοίμιου περὶ ἄλλου ζῴου (οἴου, κριόνου ἢ πῶου)

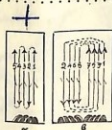
- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένας αὐλάκας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α); +

.....

.....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

.....

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριές, ντάμιες, σιασιές, μεσδραδες κ.λ.π.) ;

Γίνεται κατὰ λωρίδας ἀπὸ ὁποῖα ὀνομάζονται «σποριές».

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά) ; μὲ αὐλακιάν ; *Ναὶ, μὲ αὐλάκιαν.*

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μὲ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἄροτρον ; *Πρὶν εἰς ἀρχειοποιήθειαν. ἀπὸ ἀπὸ ἀρχειοποιήθειαν ἐπεὶ φέροντο ἐπινηντὴν ἐδάφη μὲ κινὴν σκαπάδα. Σήμερον οὐκ ἔχον ἐπινηντὴν καὶ σκαπάδα, μόνον ἐὰν εἶναι δύναμις νὰ ὀργώσῃ.*
- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὑνί : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.
- Ἐν μέρει ἐκείνῳ εἶναι τὸ ὀρθίον ὄργωμα. Κατὰ τὸ εὐκατανοεῖται γίνεσθαι κατὰ τὸν ὀρθόν, κατὰ τὴν σπορὴν πρὸς ῥηκόν.*

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων.

... εἰς ὅλα γενικῶς καὶ ὀργώματα

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά· π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

ἤτοι αὐτὴ διὰ τὴν σπορὰν εἶλον γίνεται ἐν ὀργωμῇ πρὸ τῆς σποράς, ὡς ἐν χωράφῳ κατὰ τὸν θεμιτότερον συνδυασμόν (ἐκείνη κατὰ τὴν παραδοχίαν) καὶ γίνεται ἐν ὀργωμῇ αὐτῷ κατὰ τὴν ἐπιθυμητὴν κατὰ τὸν χωράφον.

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἄνωτέρω)

Τὰ ἐκποσάμενα ὀργώνονται 2-4 φορές πρὶν φυτεῖσθαι (ἢ καὶ πρὶν φυτεῖσθαι) καὶ αὐτὴν ἐν τῷ χωράφῳ κατὰ τὸν θεμιτότερον συνδυασμόν (ἐκείνη κατὰ τὴν παραδοχίαν) καὶ γίνεται ἐν ὀργωμῇ αὐτῷ κατὰ τὴν ἐπιθυμητὴν κατὰ τὸν χωράφον.

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ σπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρο-ομοίως. νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν αἰτάρη ἢ ἄλλο δημητριακόν....

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; Διὰ τὸν εἶλον 2 καὶ διὰ τὸν ἄλλον 1...

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους;

ὀποροσάμνητρο (δισάκι)

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίαν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἐλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ;

*Τὸ μαδαρισμα μὴ παρατείνῃ γίνεταί ἀνίστα
μὲ τὴν κέραν ἢ κμαχίον ξύλου*

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα) ;

ὄχι

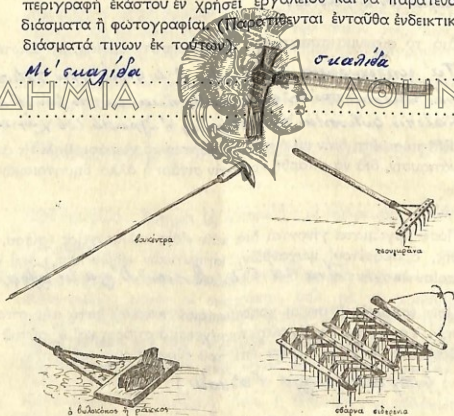
3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὄργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

μὲ σκαλίδα

σκαλίδα

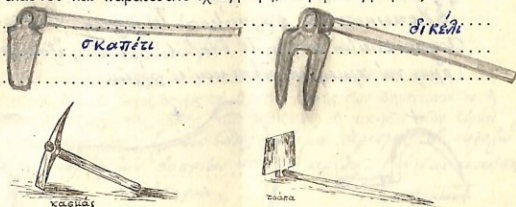
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγὰν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν
*Τοῦ βοῦδαν μὲν τῇ οἰκουμένᾳ, τοῦ (ἄμνα καὶ σπανό-
 λαλα ἢ σῆζοι)*

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπο-
 ρὰν ὁσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου
 εἴδους.
*Προσποιοῦνται καὶ ἴδια χωράφια δι' ἃς λαὶ εἰσὶν
 διημετριαὶ καὶ ὁσπρίων. Ἐξαιρέτως ἢ ἀμυγδαλιές.*

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν
 ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.
Τὰ ἴδια μὲν καὶ διημετριαῖά, ἐναρξαστέρια...

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμη-
 λων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς (βραγιῆς)
 καὶ ἄλλως.
Τὰ μὲν ἀνέκαθεν ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια.

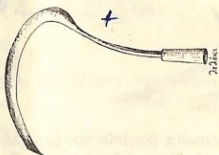
Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
 (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

Ἀρμυμοποιεῖτο θαρασίον το' ἄχειν εὐμερον
 ἀρμυμοποιεῖται κυρίῳ το' ὀδοντω' δρεπάνι, ἱσχυροῦ
 ὄντι, να' ἀρμυμοποιῖται καὶ το' ἄχειν.

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφορῶν εἰδῶν δρεπάνια ἢ
 ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ
 σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο
 (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν
 ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). με. ὀδρεπάνια

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργα-
 λείου ἤτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).

θερίζονται με' τα' ἴδια δρεπάνια ποὺ θερίζονται
 αὐτὰ καὶ διμυλῶνται.

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτο-
 γραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

- 5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.)

ὁ σιδουρτζῆς

- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *ἔγινετο παραμάλακον. θερισμός. δι' ἐκρίζω-
σιν κυρίως τῶν ὀσπρίων καὶ ἐν κριθῇ. γίνεται καὶ ἀν-
μερον ἐν ταῖς ὀσπρίαις.*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ.

Θερίζονται ἐν ὕψ. 10-15 εὐκαλοδυνῶ

- 2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).

λεγονται ἀντομάρατοι

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦς τὰ δράγματα (δραξίες, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ;

οἱ ῥόδοι ἀποδίδουν τα' ἀιμάρια (δραγμάτια).

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα ; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

*τα' ἀιμάρια (δραγμάτια) τοποθετοῦνται ἐν χεριῇ.
ἐπὶ πλάτῃ περὶ 10-15 καὶ μετὰ ταῦτα μεταφέρονται
ἐν σταχυῶν διαβαρυνόμενα.*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές.

Λέγονται ἀγκαλιές

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ;

*Ἄνδρες καὶ γυναῖκες θερίζον ὅμοι' ἀπὸ τῆς
ἐπιμελείας τοῦ ἰδιοκτήτου.*

Ἄν' ὑπάρχον ἐπαγγελματίαι θερισταί.

- 2) Πώς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομισθίον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθίον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίες καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν).

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

*Αἱ γυναῖκες (οἱ ἄνδρες) ἐξ ἐνθουσιασμοῦ ἐπὶ τῶν χειρῶν
καὶ τοῦ σώματος ἐνέβαλλον μαζοῦς. Διὰ καὶ παραγινώσκουν
τὸ δῆμα καὶ οἱ ἄνδρες τὸν πόνον.*

*Τὴν νύκτα διὰ τὴν ἀπολαύσιν καὶ μετὰ, ὅτε ἐχρησμο-
ποιοῦν.*

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

*Ὁν θερισμόν ἤρχιζον πάντες Δεκέραν ἢ Ἰανουάριον
ἀπογευμένον ἀποσπένοντες τὴν ἐξέγκυμαί του Σαββάτου.*

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

Ἐτραγουδοῦσαν συχνά. Ὅχι ὅμως σχετικὰ τραγούδια.

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἕνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι εἶδημον

Εἰς μίαν οἰκίαν τοῦ ἀγροῦ ἀφήνουν τὸ ὑπόλοιπον κομμάτι ἀθερίστον ἐν σχῆμα βουρῶν

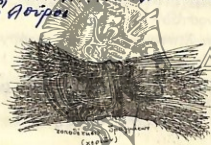
δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *Τὸ δεμάτιασμα γίνεται 1-2 ἡμέρας μετὰ τοῦ θερισμοῦ.*

- 2) Πῶς ἐγίνετο τὸ δερμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δερματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Διὰ τὸ δερμάτιασμα ἐργάζονται ἡδὴ ὁ δὲ ἄλομα ἀ-
 λότης. Ἀναδίδει καὶ ἡδὴ χυρὶνὰ ἀπὸ τῶν ἐνὶ
 τῇ ἐπιμαλῆς καὶ δένει τὸ δερμάτι. Αἰὰ τὸ δὲ
 ἐκρηκτικὸν τοῦ παλαιότερου ἐργαστοῦ καὶ ἀπονομιῶν,
 πάλιν, ὁ δὲ καὶ (ἐκρηκτικὸν) αἰ ἐκρηκτικὸν ἐκρη-
 κτικὸν καὶ ἐκρηκτικὸν αἰ αἰ ἐκρηκτικὸν καὶ ἐκρηκτικὸν
 ἐκρηκτικὸν καὶ ἐκρηκτικὸν αἰ ἐκρηκτικὸν καὶ ἐκρηκτικὸν
 δερμάτια ἢ ἄλλοι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δερμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δερμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

Τὰ δερμάτια ἐκρηκτικὸν καὶ ἐκρηκτικὸν αἰ ἐκρηκτικὸν καὶ ἐκρηκτικὸν
 φορτία δηλαδὴ ἡδὴ ἐκρηκτικὸν

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; Πρὸ τοῦ ἐτος 1900

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς. *Τὸ φύτεμα τῆς Μάρκοι μαρουαρινῆς παλάλαι γίνεται καλὰ τὸ μῖνα Ἀπριλίου τῆς δὲ χειμωνικῆς καλὰ τὸ μῖνα Αὐγούστου.*

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.

Οἱ παλαιοὶ ἐξάγονται ἀπὸ τὸ χωράφι μὲ τὸ βυαπέτι ἢ μὲ τὸ δισκί (ἐκνογραφεῖται τὴν ἐργασίαν ἐν τῇ σελίδι II καὶ παρὶντος).

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον). Ἐάν ναι, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.

Ὡς ἐκχυρροῦτο τὸ σανόν ἐδῶ.

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.).

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐκρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας)

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συγκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.
- Μετα' τοῦ δόξιο καὶ δεματικῶν μεταφέροντο εἰς αὐτὸν*
πέριξ τοῦ ἐργασίου χωρον.

- 2) Πώς καλείται ο χώρος όπου τοποθετούνται τα προς άλωνισμόν
 δερμάτια. Εἰς τίνος τόπους λέγεται: θεμνωστάσι, θεμωνιά,
 θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν;
 Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως;
 Καλεῖται δερμωιάστρα δι' ὁμοῦ καθωρισμένης
 ὑφὸς κοινωδελύουσας

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἁλώνι διὰ τὸν ἁλωνισμόν τῶν δημητριακῶν ; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χῶρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἁλώνι ;

- 4) Ποῦ κατασκευάζεται (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἁλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμού, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου ; Εἰς ποῖαν θέσιν ;
- Ἐν ἀγνίᾳ κατεσκευάζοντο ἔξω τοῦ χωρίου. Ἡ δὲ οἰκία τοῦ ἀγνίου δὲν ἔφημι νὰ ἔχη ἐμπόδια πρὸς Βορρὰν διὰ νὰ μὴ παρεμποδίζηται τὸ φυσικὸν τοῦ ὄψεως ἀντιώτατα εἰνέτω μετ' ὁρίζοντος ἀνεμίου.*

- 5) Τὸ ἄλωνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρησιμότης του, δηλ. με ποίαν σείραν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Τὸ ἄλωνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν.

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἄλωνισμα καὶ πότε λήγει ; *Τὸ ἄλωνισμα ἀνίστη ἀρχίζει ἀρχὰς τοῦ χρόνου καὶ ἐκλείνει ἐν ἡμερᾶσι.*

- 7) Εἶδη ἄλωνιων (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχεδιάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

Τὸ ἄλωνι ἔλε με χωματῶν δάπεδον καὶ γέρω.

ἐν τῇ περιφέρειᾳ τοῦ δάπεδου ὄρναι πλάκας καὶ ἐπὶ αὐτὰς ἐπιθεῖν ὄρναι.

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἄλωνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἄλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνο : καθαρισμός αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων)

Πρὸ τοῦ ἄλωνισμοῦ, ἡμεῖς καθαρίζομεν αὐτὸ καὶ ἐπὶ τὰ χωμάτα καὶ ἐπὶ τὰς τοίχους (μετὰ ἀχνοῦ) μετὰ τοῦ ὕδατος ἡμεῖς ἐπαλείψομεν τοῦ δαπέδου καὶ τῆς ἐνδοῦς τοῦ ἄλωνι.

- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἄλωνιου καὶ ἡ ἐνάρξις τοῦ ἄλωνισμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

Ὅτε ὑπὸ τῇ ἡμέρᾳ, ὅτε ὑπὸ τῇ ὥρᾳ.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλωνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἄλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἷονδήποτε ἄλλον.

Εἰς μὴν. Περιφέρμαν. τοῦ ἀγωνίου. τοποθετοῦν. ἐν
μάλια. ὄρδια, ἀπὸ λα' ὁπτιῶ. καὶ τοῦτον θύον.
καὶ ἐκφορποῦν. ἐξ. τοῦ ἀπὸ πεδὸν τοῦ ἀγωνίου.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

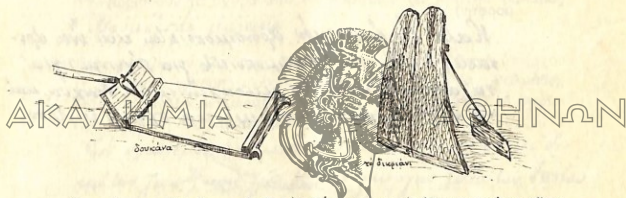
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
νίου ξύλινος στῆλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς,
στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κλπ.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Ὁ ἀγωνισμὸς. Παραγόμεν. ἐν μὲν. διὰ τῶν 3-5
ἀγχιόστων, ὅντων. καὶ διὰ τῶν καλοπολιέων, αὐτῶν.
ὅρα. ἀχυροποίησιν. μὴν. ἐλαιῶν.

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειᾶς,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῆλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνίου. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειᾶς περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα). *Διὰ ἐκρηξι-
μοποιεῖτο ἀγνισθῆναι. Τὰ ξύλα ἐδύνοντο μεταξὺ τῶν με-
σοινί. Πηγνύοντο ἀγνισθῆναι. Διὰ τοῦτο καὶ ἐπὶ εὐθὺ
αὐτοῦ τοῦ ἀεὶματος ἐξηλεῖτο ἀγνισθῆναι δίασμα,*

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μη-
χανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὺς εἰς
ἐν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω
ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχιδῶν
σκληροῦ λίθου ἐξαρθᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται
δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων
διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἂν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο
μηχάνημα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάνι,
βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρια-
κά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνι-
στικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὁσπρία (κουκκιά,
ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ
περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

*Ἐξηλεῖτο ἐκρηκτικὸν καὶ ἀγνισθῆναι μέσον ὄνομα
ξέρνικον αὐτῶν. Τούτων ἕκαστον δύο βόδια ἐξηλεῖτο
διὰ τοῦτο. Ὁρμαίνοντο αὐτὰ τὸ ξέρνικον. Οὕτως ἐξηλεῖτο
ἐπὶ 3. μυριάδων. Ἐξηλεῖτο, οὐκ αὖτις. Ἐξηλεῖτο ξέρνικον καὶ
ἄλλο. Ἐκρηκτικὸν καὶ ἀγνισθῆναι μέσον. Διὰ τοῦτο ἀγνισθῆναι τὸν δισκόν.
Τὰ ὁσπρία ἀγνισθῆναι με ξέρνικον.*

8) Ὑπό ποιαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἄλωνισμός, κατὰ ποιαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;.....

Ὁ ἄλωνισμός ἤρξε τὸ ἄμισό μεσημέρι, (ὥρα 8 π.μ.)
καὶ ἐληλύθει πρὸ ξέσπαζον, (ὥρα 4 μ.μ.)

12) Ποῖα ἄλλα ἄλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιοῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Κατὰ τὸν ἄλωνισμόν ἀραιοποιεῖται καὶ ἵνα ἀραιο-
ταί. (τὸ ἴδιον τὸν ἀραιοποιεῖται γιὰ δίκτυον) γιὰ
τὰ ἀναιμαλύνοντα τὰ μεσαρμυνομένα δαίχυνται καὶ
τὰ ὀδοντοῦται ἀπὸ τὴν περιφέρειαν πρὸς τὸ κέντρον.

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἄλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἄλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχυν ;.....

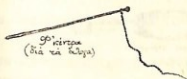
Μαγίνα

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἁλωνόβερρα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἄλλαχού
φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ της ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

Ὁχι. ὁ χρυσοποιεῖται μωινὴ βέργα, συνήδη, ἀπὸ ἑὸν
ἐλαίου ἀργυρίου.

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἄλωνίσματος ἑνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἑνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἄλωνιου. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν

Ὀνομάζοντο δοῦλα. Ἐλωνίζοντο ἡμερησίως 8-10 δοῦλα.

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἄλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

Ὀνομάζοντο μάλαμα

- 17) Ποῖοι ἄλωνίζουσιν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με' ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἄλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τοσπάνηδες, καλούμενοι ἄλωναραῖοι καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βοδία ἢ αἰαγά καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἄλωνισμόν

*Ὡς ἀγωνισμόν ἔμαρναν οἱ ἴδιοι οἱ ἰδιοκτελεῖται με' ἐλ-
κὰ τῶν ζῶα ἢ καὶ ζῶα ἐτέρων χωρῶν μετὰ τῶν δούλων
ἀνελεργάζοντο*

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με' ζῶα καὶ με' ἄλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρ-
χον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ
τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με' χονδρὸν ξύλον (τὸν
κόπανον) ἢ με' ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

ὅχι

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο·
πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....

κόπανος στρογγυλὸς

ξύλο κοπανιστοῦ διὰ τὸ κοπάνημα μικροῦ σποροῦ δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν;

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τῷ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

*Καὶ αὐτὰ τοὶ ἀγωνισμοὶ κατὰ ἐλαφροδυνάμει διαίτερα
ἰσχυρὰ ἀδράματα κυρίως εἰς γαῖαν δίδωκε, οὐκ ὁμοῦ ἡδύνα.*

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρωμηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός, κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

Κατὰ τὸ ἐτος 1955 ἐγένετο χρῆσις ἀγωνιστικῆς μηχανῆς διὰ τὸν τόπον σας. Ἡ προμηθευτὴ ἐγένετο ὁ κ. Γεωργίου Ζήνων.

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.

*Τὰ ἀγωνισμένα βλάκια γίνονται μάλαμα. Τὸ μάλαμα σωρεῖται μετὰ τὸ δριάνι πρὸς τὸ θάρονι μέρει τοῦ ἀγωνιστοῦ.
Ὁ σχηματίζόμενος σωρὸς λέγεται « θρινί » ἢ « θρινι ». Τὸ θρινι εἶναι σχῆμα ἐπίμηκες.*

Ὁ σχηματίζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίστη τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

οχι

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

Με' το' θρινάκι (α' το' φαραμάκι σκεδαυροῦμα)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶς (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἄμοιβῇ ;

Ὁ Ἰσοκλῆς. ἐνδεδοτὸς ἄνδρας.

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Ὀνομάζονται βοσκῆρια ἢ σκύβαλα. Ἀρτυίζονται ἐν
νῖον δια' αὐτῶν.

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ξεύξις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

Ἡ ζύξις γίνεται ὁμοίῳ ὅτῳ καὶ ἐν τῷ ἀλάνισμα.
Ἡ ἐργασία αὐτὴ γίνεται ξεβαβοῦλισμα. Ξεβαβοῦλισμα
χοντροῦ μόνον καὶ τὸ οὐλάρι.

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

Με' ἐμμερὴ ὁμοίῳ ἀπὸ ἀρμαδωτοῦ δάμνον
(ἀστὶλίδας) καὶ αὐτὸν ὕψους τοῦ λιχνίσματος

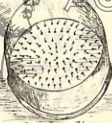
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

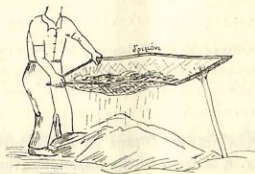
ΑΘΗΝΩΝ

κοσκίνο· παλιό δερμάτινο

κοσκίνο ἢ ἀρμύλοιο

δερμόνι

νων με' ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με' τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

Μιὰ γυναικίς κατὰ τὴν ὕψαν τοῦ λιχνίσματος
 διουσι γὰρ μὴ δυνάμει δυνάσται καλὰ δουλαμένους ἐλ-
 θέντες ἀμαθῶς ταὶ δυνάμεις ἢ βελούδια. Πρὸς
 μοποιεῖται καὶ βορίστρας. Δὲ ἐν γὰρ μέγιστον κοινόν
 ποσὸν μετὰ βορίστρας ὁμοιομορφίας ἐπὶ μεγάλῃ δαχμῇ

- 7) Ὃταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ;
 Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται ; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυ-
 ρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπτηγνύεται
 κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος
 (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύννησις καὶ ἀσπασμός
 τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ

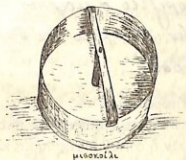
Ὅταν καθαρισθῇ ὁ καρπὸς σωρεύεται μὴ ἐν φτυάρι.
 ἢ κατὰ τὸ χεῖρ διὰ τοῦ δυνάμει δυνάσται καλὰ δουλαμένους ἐλ-
 θέντες ἀμαθῶς ταὶ δυνάμεις ἢ βελούδια. Πρὸς
 μοποιεῖται καὶ βορίστρας. Δὲ ἐν γὰρ μέγιστον κοινόν
 ποσὸν μετὰ βορίστρας ὁμοιομορφίας ἐπὶ μεγάλῃ δαχμῇ

- 8) Ἀλλὰ εἴθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.)
 εἰς τὴν ἀποθήκην.

- γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως
 εἰς τὸ ἁλώνι π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια.
 Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἁλώνι ; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο
 ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ
 δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὁκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

Ἐπὶ Τουρκοκρατίας ὑπερῶνιλο φύρος 10% ἠργύρεον 3% πλου εἰς 6%. Ὁ μετρητὴς κέρχιο εἰς τὸ ἀγόνι μετ' ὅ μανθάρ. καὶ ἔδωξε τὸν μαρτὸ. Δὴ χρυσομετρητὸ μέτρο χωρητικότητος

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημοτριακῶν (δόνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

*Δὴ ἐκρησιμοποιοῦντο μέτρα χωρητικότητος διευκρινισ-
μῶν*

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνθηκὰς)

Ὁ καρπὸς ἀποθηκεύετο ἐν τῇ ἀποθήκῃ (μαρτῇ) ἐνός παλαιῦ πιδριῶν.

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; *ὅσο' ἄχυρον μελερέειο μὲ με-
γαλὴ καίπες εἰς τοὺς ἀχυρῶνας, ὅσοις ἐρίδεται
εἰς τοὺς πυρῶν τοὺς βλαύθρον ἢ πηλὸν ὁ αἰλόν*

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

*Μετὰ τὸ δόρυγμα ἐχωρίετο ὁ καρπὸς πρὸς
ἐρίδεται πρὸς τὴν βαρεῖν πλεῖραν τοῦ θυροῦ
καὶ ἐφ' ἑαυτοῦ διασπόρει*

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκοστοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

ἔχει

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκόπον καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

*Καίειται ὁ τοῦ ἔτους τὸν Νύκτα τοῦ Μ. Σαββάτου
κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀναστάσεως*

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

*Ὁ τὸν Νύκτα τοῦ Μ. Σαββάτου κατὰ τὴν μεσοκοιτῶν
τῆς ἀναστάσεως ἡμέρας πρὸς εἰς ξάκον θυμίνον
ἐπὶ ὥραν αἵμα δὴ καὶ μετὰ τὸν, ὅσοις παρ-
τα τοὺς τοῦ ἔτους. Κατὰ τὴν ἐπιτοφίαν ἀποτὴν ἀνά-
στασιν ἀνατίθεται ³⁰ τὴν αἰγὴν τοῦ ὀπίσθεν φω-*

για' με' ἀγμάδια (ἀχινόδια). Ἡ φωτιά αὐτὴ ὀνομά-
ζεται ὀφάνος. -

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὕτη; (π.χ. φανός, ἄφανός κλπ.).....

ὀφάνος

β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυράν· παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος; ...

Ἡ φωτιά ἀνάπτει εἰς ἀπόμικρον· εἰς ἀπόμικ-
ρον μόνον.

2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.

Τὰ κλέπτουν; Ἄν ναι, ἀπὸ ποῖου μέρους;

Τὰ ὑαδιά καὶ τὰ ἀγμάδια εἰς αὐτὴν κατασκευάζου-
σι τοῖς ἰσὶς ἀγγεῖσιν τοῖς υἱαδὶς τοῦ ὀφάνου ἡ καὶ
ἄλλων μηχανῶν.

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Ὁ δὲ μηχανὴν Παραδεισίου συγκεντρύνουσι καὶ
παιδιὰ τοῦ χωρίου εἰς τὴν αἰχρὴν τοῦ κέντρου ἡ ἀγγε-
λιά. Τὰ μικρότερα μετακίνοῦν εἰς τὸ εἶδος εἰς τὰ
μεγαλύτερα καὶ εἰς τὰ ἰσὶς καὶ τὰ ἀγμάδια καὶ τὰ μηχανή-
ματα κατασκευάζουσι τοῦ εἶδους ὁμοίωμα τοῦ ἰσίου.

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς καθὲν τόπον διὰ καθὲν πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ἑόρτια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

Ὁ δὲ ἀνὰ πύλινον ἄρχαι πύλαι.

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς)

Ἀνέκαθεν καίεται ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα καὶ ἐν
 τῇ ἀναστασει. Τὴν ἑώραν ὅταν οἱ ἔχουσιν
 γὰρ τοὺς Χριστοὺς ἀνέκαθεν. - ἢ. ἔα πάλιν δέσσει.

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

πῶς ἐκείνους ἀνέκαθεν ἐκείνους ἐκείνους
 ἐκείνους ἐκείνους ἐκείνους ἐκείνους

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ
Δ' ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΧΑΝΙΩΝ

Αριθ. Πρωτ. 647

Εν Χανίοις τῇ 7 - 4 - 1970 19

Π ρ ό ς

Τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν - Κέντρον Ἑρεύνης
Ἑλληνικῆς Λαογραφίας.

Ἀναγνωστοπούλου Ι4 Ἀθῆναι Ι36

Ἐν συνεχείᾳ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 444/Ι-4-1970 ἐγγράφου
μας, ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ διαβιβάσωμεν συνημμένως, τὸ
ὑπ' ἀριθμ. 36/ΙΟ/31-5-1970 ἐγγράφον τοῦ Δημοτικοῦ Σχο-
λείου Ρογδιᾶς τῆς Περιφέρειας μας μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ
συνημμένων, διὰ τὴν καὶ ὑμᾶς -

Πιθωρητῆς Δ' Χανίων

Γεώργιος Μητρόπουλος

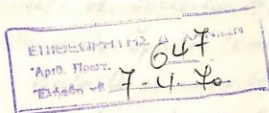
ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

1/ΘΕΣΙΟΝ ΔΗΜΟΤ. ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΡΟΔΙΑΣ

Ἐν Ροδῷ τῇ 31ῃ Μαρτίου 1970

Ἀριθμ. Πρωτ. 36

" Διεκπ. 10

Πρὸς

Τὸ Κέντρον Ἑρεδνης Ἑλληνικῆς Λαογραφίας
τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν

Ἀ θ ῆ ν α ς

Ἰδιὰ τοῦ κ. Ἐπιθ/τοῦ Δημοτ. Ἐκπαιδεύσεως
Δ: Ἐκπαίδευτικῆς Περιφερείας Χανίων

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

Ἀσπράδων τὴν ἐμὴν νὰ καταστήσῃ συνημῆνας:

- 1 Ἐν τῷ πον. ἐρωτηματολόγιον διὰ γεωργικὰ ἔργαλεῖα κ.τ.λ. συμπληρωμένον διὰ τῶν ἀντιστοιχῶν ἀπαντήσεων καὶ
- 2 Χειρῶγραφον περιγραφῆν τῶν ἐργασιῶν τοῦ γεωργοῦ ἀπὸ τῆς προετοιμασίας τῆς σποράς μέχρι τῆς ἀποθηκείσεως τῆς νέας εἰσοδίας, μετὰ ἰχνογραφημάτων τῶν χρησιμοποιοῦμένων ἐργαλείων ἄλλοτε καὶ νῦν.

Μετά τιμῆς

Ο Δ/τῆς τοῦ Σχολείου

Παπαδάκης
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

φάρμακον δι' ἐργασίαν αὐτῶν καὶ σωρῶς ὁ γυμνασ-
τὴν ἔλεον ἄλλοις καὶ οὐκ ἐννοεῖται, τοῦ μεταφέρει αὐ-
τὰ ἐπὶ τῶν ἄλλων. ἔλασ θοοὶ καὶ ἡ ἀσπίς
τοῦ χωραίου δι' εἶναι τοῦ μεγάλου.

Παραλαμβάνει χροὶς ὁ γυμναστής τοῦ ποροσά-
μοχο, καὶ καὶ μίαν, διαχίρην, μετὰ τὴν οὐσίαν
βουδνηνὴν πρόσωπον, διχορίην, τοῦ χωραίου καὶ
σπάπην ὅπου δι' πᾶν, τοῦ ὄντι.

Ὅταν γὰρ δι' χωραίου τοῦ πρόσωπου νὰ παρῶν
ἐκφράσῃ τὴν μίαν αὐτῶν τοῦ χωραίου ἐργασί-
αν καὶ ὅμως καὶ σωρῶς καὶ ἑμίσου ζυγνῶν
τὰ ζῶα ἢ τοῦ ζῶο τοῦ ὄντι.

Εἰς ἀρχὴν αἰνοῖται αὐτῶν παραχρησ-
ματὰ μὴν τοῦ χωραίου ἐξ ἀπόδοσιν 3-4 μέτρων
ἢ μίαν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν καὶ δι' αὐτῶν χωρίζεται
τοῦ χωραίου ἐξ ἑκαστῶν τοῦ γένους, πορὶς.

Καλῶνται βᾶν πορὶς ἀπὸ τοῦ βασιλεῖς τοῦ πορο-
σάμοχο καὶ ἀρχίζει νὰ τοῦ δώρῃ. Βουτὰ
τοῦ χέρι τοῦ τοῦ ποροσάμοχο, γερμῆν καὶ γούλα
τοῦ πορῶ, καλῶνται μετὰ παρὰ ὁ γυμναστής τοῦ ὄντι.

χίλια. Άναίφε το χερί του 4-5 φορές, γύρω δ' από-
ρος από τα' ενθάματα του βασιλείου και θεωρεί-
ζεται ευμετανοήτης παρ' εις το χωράφι.

Εν τῷ μεταξὺ ἄλλο προσώπων-βουδνημῶν ρίχνει
το' ἰνῶσμα στο' σπαρμένο χωράφι. Συνίδρυ το' ἰ-
νῶσμα δ' βουδός το' βάψα σε κονιά, ἀπὸ τὸν ὁποῖον
γερμίζει τὸν φρούταν του καὶ το' θεωρεῖται το' χωράφι.

Αἱ τοὶ σπαρδὸν καὶ Πισανδὸν 3-4 «βόρες», ὁ γε-
ργός ἀρχίζει τὸ ὄργωμα. Μετὰ τοῦ ὅτι παιδεύονται
καὶ πόλε ὑπερβυκτὴν γυνὴν του, δόσκει το' ἀπορῶν
γυνὴ κα' ὁποῖα μηχανοκίνηται, «βουδραφιδά», «βουδρα»
το' ἀπορῶν το' ὁποῖον ἀνοίγει πρὸς ἀνδραμὲς διὰ τὰ
σπαστὰ το' σπόρος. Ὁ βουδός διεγερθεὶς μετὰ τὴν «μα-
γιδανὴ ἰχθυοράφους» (βλ. το ἑρωτικὸν ποίημα) καὶ μετὰ τὴν
σπαστὴν τοῦ ὁποῖου ὁποῖον, «βουδραφιδά» καὶ «βουδρα» το' χωράφι,
ὅπου δὲν εἶχε «βουδραφιδά» μετὰ το' ἀγέρι. ὁποῖον
σπαστὴν μετὰ τὴν αἰσθητὴν τοῦ χωράφους πρὸς τὸ ὄργωμα,
«Ὅταν θημιᾶν τὰ ἑλκῶν καὶ τὴν ἰνῶσμα, σπαστὴν,
παρὰ τὸν τοῦ ἀνδραμὲς καὶ ἐλκῶν τοῦ τοῦ «βουδρα».
«Ἡ ἑρωτικὴ διακονία τοῦ μετὰ τὴν, ὁταν ἐλκῶν το' χωράφι».

Ἡ σπόρος ἢ κύνον τοῦ γεωργοῦ μεταφέρει τοῦ φα-
γυλοῦ ἀπὸ τοῦ ὅπου εἰς ἄλλο χωράφι. Ἡ ἔργασία διακρίνε-
ται καὶ οἱ ἐργαζόμενοι εἰς τὴν σποράν καὶ εἰς τὴν
μὲν αὐτὴν τοῦ χωραφίου καὶ γεωργίαν. Ἡ δια-
κρίσις δὲ εἶναι μεγάλη καὶ μὲν ἕως. Μετὰ
τοῦ γεωργίου ἡ ἔργασία συνεχίζεται μέχρι τὴν εὐδὴν
τοῦ κτηνίου. Καλοῦνται ἡ ἔργασία διακρίσεις διὰ τὴν
ἐπομένην καὶ τὰ ἐργαζόμενα εἰς τὴν σποράν ἄλλοις
ἐπιδρίσκον εἰς τὴν εὐδὴν καὶ μεταφέροντα καὶ τὰ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΝ ΔΕΛΦΩΝ. Εἰς τὸ χωράφι ἀπομένον μὲν
καὶ ἔργασία ἀρότρον, ζυγὸν, συζυγία.

Ἡ σπορά ἀρχίζει ἀρχὴν τὸν ὀκτώβριον μῆνα καὶ
διαρκεῖ μέχρι τοῦ Ἰανουαρίου ἢ καὶ τοῦ μηνὸς Φεβρουά-
ριου (ὅχι μὲν σπορά).

ΒΟΤΑΝΙΣΜΑ : Ὅταν εὐδύνῃ ὁ σπόρος καὶ με-
γαλύνῃ καὶ τὸ φῶς τοῦ ἀπαιτοῦ, αὐτὸ ἔργα-
σασθαι ἄρχεται χόρτα (βλάστησις) γίνεται ὁλοκλήρως.
Ἐὰν δὲ λαμβάνον μέρος ἡ καὶ ἄλλα τῆς οἰκογενείας.
Ξερρίζονται καὶ βλάστησις καὶ παρασιτικὰ γενεὴν
τοῦ, διατὰ δυνάμειν τοῦ ἀπαιτοῦ.

2 ΠΕΡΙΣΜΟΣ

Καὶαί τοι μὴν τοῖνον καὶ σπαρτοὶ (ἐμπύριμα)
εἶναι μετὰ καὶ ξαραμένα ἔτοιμα πρὸς δεξιόν.

Ἀρχίψη ἢ χελίψη προσκομίσῃ τὴν χειρὴν.

Ἄκουσον καὶ Παρὰν ἑρπῆα ἢ ἀγορῆσαν καὶνούρις

καὶ ἀρπυμοποιούμενα ἑρπῆα εἶναι κυρίως τὸν

«δεξιόν», καὶ σπαρτοῦρον κρινοῦμα ὁδοῦ καὶ.

Ἀποβραδὶς ἐτοιμάσεται τὸ σαμιοῦμα μετὰ τὸ πρῶ-

γμα. Μετὰ τὴν χάρακα τῆς κερίας γίνεται ἡ ἐν-

αἰκνυσις τῆς δεξιᾶς καὶ τῆς χειρὸς. Ὁ χειρὴν

μετὰ τὸν σύρτον καὶ τὰ μεγάλα παῖδαί του ἢ καὶ

δεξιόταται ἐπὶ κερμοῦ καὶ μελεταίνον ἐπὶ τὸν

πρὸς δεξιὸν ἄγρον, σύρτες μετὰ τὸν καὶ

καὶ καλομυδία τῶν πρόβατα - αἵμα πρὸς βοσκήν.

Ἀρχίψη ὁ δεξιὸς καὶ καὶ δεξιὴ ἢ δεξιότα

ἀναγαγεῖν ἐν ἄρῳ δηλ. μὴ πορτίδα κατὰ

σημῶν τοῦ χειρὸς. Ὁ χεῖρ ναὶ τὴν συνεχίσει καὶ

τὸ τῶν καὶ ναὶ τὴν ἀρπυμοποιούμενα παίρνοντες τὸ

ἄρῳ ἄγρον ἢ ἀνοίγοντας νεο, πρὶν λαμβάνειν τὸ παρὸν,

δίδει - καὶ πρὸς δεξιὸν - δὲ πρὸς τὸν ἢ μέσῳ του.

Οι δερβίαι φέρουν βλν μαργαρί φάδνο μαπφρ
 ή φτερίλα, αι δε δερβίριαι φέρουν ανοιμλόχρωμα
 ή γκρουά μαυδήςια. Περραι δερβίριαι - νίαι μαρής-
 δια να ιποθλαλεύσων και τοις χερσιν και από τον ή-
 ρων και τον νυχμαί ποί προμαγον λα βλαχια φο-
 ρον εις τα χέρια και γεωές νάβλες γυναιμής ης
 είδη χειρουκίων.

Τα δερβίριαι δερβίριαι εις υγος το ευαλοτων
 από τον εδάφον. Η ριφα με το κατω γυμναστική-
 ΑΠΗ, ΠΟΙ ΑΠΟΚΛΙΝΟΝ ΟΤΟ ΧΕΙΡΑΙ ΓΕΓΕΛΑΙ, ΑΠΟΚΛΙΝΟΝ.
 Ο καθε δερβίη δερβίριαι κατω λα φεμάρια,
 δη. εις χερσίν, με τα βλαχια βανρωτά και έλο. σχι-
 ματίζονται οι άμαρής.

Το μογατσίο (ώρα 8-8.30) διακινείται ο δερβίς
 δια το πρόγραμμα. Οι δερβίαι κινούνται από τον ήρων
 δάμνον, αν ιδάρχη ποτα βό χωράφι και γυμνασ-
 τικόν. Το πρόγραμμα συνίστη απολεχέλου από τον
 βρωβί άλφα, άγγούρι, έγιές.

Μετά το πρόγραμμα συνεχίζεται ο δερβίς μεχρι
 της 11 π.μ. οπότε διακινείται και πάλιν και οι δε.

ρίθκι μελαβαίνουν εἰς τὰ σπύλια τὴν δια' τὰ γεωμε-
 λίσον καὶ τὰ ἀναπαυδῶν. Τοῦ ξελαχοῦ (4 μμ.)
 ὅπου ἔχει περᾶν πρὸς τὸ δυνάτος καὶ οὐκ, οἱ δερμάτι
 μελαβαίνουν καὶ πάλιν εἰς τὸ χωρᾶν καὶ ὀνυχι-
 ζεται ὁ δερματός μέχρι τὸ δούροντο, διακρίνεται
 δὲ αἰχρά τὸ ἐρᾶν, δια' τὰ ὀνυχισθῆναι ἐπικρίνεται.
 εἰς τὸ ἕλθ' τοῦ χωρακίου αἰφύνηται ἵνα μὴ μὲρ' ἀπο-
 καὶ ἀδέρειο εἰς σχῆμα σταυροῦ.

Τὰ ἐτάχεια ὅπου εἶναι ἀπὸ χερσὶν ἐπὶ χωρᾶν ἐπὶ
 ἀρμαγῆς αἰφύνηται 1-2 μμ. γὰρ τὰ ξελαχῶν κα-
 γήτερα. Ἐν τῷ μελαζὶ ὁ πυρρὸς ἐτοιμάζει τὰ ἐρᾶν,
 δια' τὰ δίδον τὰ βλάνα ἐπὶ δερμάτι. Πρὸς τοῦτο
 ἀρπομοιοῦσι ξερῶμένα βλάνα σιταρίου ἢ ἐρᾶν
 αὐτὸ τὰ πρὸς μαύρον. Τὰ βλάνα πρῶτα μὲν εἰς ἐξα-
 μμ' μὲν τὸ ἢ ἐπὶ τοῖς ποταμῶν καὶ μὴ οὐκ ἐπὶ
 μετὰ νύκτα τοῦ γάχιδον καὶ καλὸν τὰ δένει καὶ
 τὰ εἰάνει μετὰ μὲν μετὰ δια' τὰ ἔχον τὸ ἀπαι-
 τοῦμενον μῆκος. Ἀρπομοιοῦσι αἰφύνη βλάτου
 χαρουπίας, ἀγαλάνου ἢ πυρρῶς αἰφύνης (εἰς αἰφύνη)
 τοῦ ὁδοῦ αἰφύνης εἰφύνη δια' τὰ μὴ ἀρᾶν τοῦ δένει

και θωπεύονται διὰ «δερμινιαστρά», «Η σχημα-
τιζομένη στίβα πρὸ τοῦ δερματικῆς γήρας» δερμινιά.

3 ΑΠΟΝΕΥΣΜΟΣ

Ἀπὸς μετὰ τὸ ποντάρισμα ἐτοιμάζεται τὸ ἄλγιν.
Ὁ γυμναστής ἐκρίσκει χωρὶς ἀρχιγῶν (πομπινοχωμα)
τὸ πομπινίον καὶ τὸ μεταφέρει στο ἄλγιν. Ρίχνει ἀπο-
μνηστὴν πομπινοῦ, θουτσιαῖς, διαδοχῇ πομπῆς πομπῶν
βοδίου. Μετὰ ρίχνει ἀπὸ τὸ γέρον, ἀνακατεύει κατὰ
τὸν πομπὸν με' τὸ χωρὶς ὅπως νὰ γίνῃ ἕνας ἀπαι-
σῶς ἀπὸς καὶ μετὰ τὸν δερμινιά τὸ ἄλγιν.
Μετὰ 2-3 κίβρας τὸ ἐπὶ χροῖμα αὐτοῦ ἔχει ξεραδῇ
καὶ τὸ ἄλγιν εἶναι ἑτοιμὸν πρὸς χρῆσιν.

Ὁ γυμναστής γίνεαι 5-6 δερμινιά καὶ διαδοχικῇ
τα' βλάσκει εἰς τὸ ἄλγιν. Γύρω-γύρω διὰ ἄλγιν θύνονται
δερμινιά ὄφθα. Τὸ πρῶτον (ὥρα 8-8.30 π.μ.) ὁ γυμναστής
ἐκποδισθῇ, τα' γῶα (βοδία 3-5) καὶ ἀρχίζῃ ἐκποδισθῇ
τοῦ ἀπνευσμοῦ. Τα' γῶα βαδίζουν κυνηγετικῇ διὰ ἄλγιν
καὶ με' τὸ βαρὺ παλμὸν τὸν δρομαζίζον τα' βλάσκει.
καὶ ἀποροποιῶν εἰς «ράπες». Ἐν ἄλλοις ἀποροποιῶν
βοδία, δια' τα' ἀναμύθῃ νὰ βαδίζουν συνεχῶς, ἀντα-

διδάσκοντες ἑαυτοὺς ἕως ἡμετέρας ἀπαύσεως ὡς ἀποφύγετε.
ἵνα ἡμετέρας ἀπαύσεως ἕως ἡμετέρας ἀπαύσεως ἕως ἡμετέρας ἀπαύσεως
ἵνα ἡμετέρας ἀπαύσεως ἕως ἡμετέρας ἀπαύσεως ἕως ἡμετέρας ἀπαύσεως

Ὁ πατριός ἡ ἑλπον ἄλλον με' το' θανάτου ἀνὰ
πεύρας μαζεύει ἀπὸ καυρὸν εἰς καυρὸν εἰς τὴν περι-
φερειαῖς ζῆντος τοῦ ἀγνιστοῦ καὶ δάκρυα τοῦ δειχθῶν
βαλὺνθ' ἐρευνῶν καὶ το' ρίχνει εἰς τὴν νεκρῶν
ζῆντος καὶ κατεβατομένην εἰς τὴν ζῆντος. ὅταν
πια' το' ἀχρον' ἔχῃ, ἡνίοχος νὰ δειχθῇ καὶ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

οὐ διατείνετε χυρὸς οὐρῶν (ὅρατε χέλιον ἰχθυογράφου)
 χρησιμοποιοῦν μόνον ~~μὴ~~ δύο βόδια λα' ὄσῳα φέρου-
 σιν διὰ ξοδῶν φυχῶν. Δια' ἑστῶτος θοοίνου δένειαι
 ὁ φυχῶς αὐτὸ τοῦ μόνου καὶ αὐ' ὁ δὲ ἀνὰ τοῦ θοοίνου
 προσδένεται ἐπὶ τοῦ ὑπὲρ τοῦ χυρῶς οὐρου. Τοῖς
 βόδια βαδίζουσι κυνιστῶν σφύρα τοῦ χυρῶς οὐρου,
 ἐπὶ τοῦ καδὶ ὁμαλῶς τοῦ ὁσίου καδύλου ἄλλοι
 κῆ οἰομένης τοῦ γυρῶτος, ἀλλ' ἡ καδὶ δάμνησι φαν
 γυρῶτος καὶ «δοῖα» τοῦ.

Τὰ εἰς τὴν ἀπορροήν ἄλλα καὶ ἄλλα ἐξ αὐτοῦ

λό' ἀγνιῖ δύο κιν' οὐρανὸν δένδρον, ἑαὶ δὲ ἐκείνη
 τοιοῦτον μαλακωθήσεται πρὸς ἑαυτὴν μαζύῃ διὰ
 κρᾶσιν θηλαίων. ἔπειτ' ὠρίσεται ἡ βλάστη-
 μεὶς τοῦ νερό, ὅπου ὠρίσονται οἱ ἱσχυροὶ τοῦ ἄ-
 γνιμοῦ, εἰς καὶ γευμαῖον τοῦ μεσοπύργου.

Ἡ ἐργασία τοῦ ἀγνιμοῦ διαρρῖ μετρί τοῦ ξε-
 λαίου (4-4.30 μ.μ.). Τὴν ὥραν αὐτὴν διαμαρ-
 τήσῃ ἡ ἀρχομένη δροῦ τοῦ βλάχου
 ἡσυχίας ἐλαττωμένη καὶ δὲ δρομολογῶνται πᾶ.

Τὰ ἴδια βραδύον ἀπὸ τοῦ ἀγνιμοῦ καὶ ἀγνιμοῦ
 χυρὶς τοῦ μαζαίου, καὶ τοῦ ἀγνιμοῦ, ὅπου τοῦ ἐρι-
 σμῶντος ἐπὶ τοῦ πύργου καὶ ἐπὶ τοῦ ἐπιδόμου.
 Αὐτὸ ἐπιδόμον συνεχίζεται ὁ ἀγνιμοῦ καὶ αὐτὸ
 ἰδίαν διαδιασίου μέχρις ὅπου συμπληρωθῇ ἡ
 ἡμέρα.

ΣΥΜΠΗΡΕΣΙΣ: Κατὰ τοῦ ἀγνιμοῦ καὶ ἡμέ-
 ραν ἐπὶ τοῦ ῥόχου ἐπιδόμου φέρωμεν οὐκ ἔ-
 λει παραδίδωμεν, ὡς ἐπιδόμον ἀπὸ θύρας. Τὸ φέ-
 ρωμεν αὐτὸ ὀνομάζεται, παραδίδωμεν, καὶ χρῆσι-
 μοποιεῖται διὰ τὰ μὴ ῥόχον καὶ ἡμέρα καὶ ἐρα-

δύο πορὶν.

4 Η ΨΙΧΝΙΣΜΑ

Τὸ μάγμα, εὐριάφεται ἐν τῷ τοῦ ἀγνιστοῦ, ὑψί-
 λειον πρὸς τὴν βορρηνήν. ὁ αὐτοῦ γίνεται
 ἐπικινεῖται με' διώδυνον αὐτοῦ διόμα' τῆς ἀναγωγῆς
 καὶ ὁνομάζεται οὕτως «ψαχνί».

Ἀπὸ αὐτοῦ ἀρχίζει τὸ ψαχνίσμα. Πυκνὸν ἢ ὁ
 αὐτοῦ με' ἐπιδόματα ἐστὶν. Με' τὰ ἐπιδόματα ἡ
 νύκτον γὰρ τὸ μάγμα καὶ ὁ ^{καρπὸς} εὐρύς περὶ

ἀκμαῖα πρὸς τὸν βορρηνήν καὶ ἀντίστοιχον ἀγνιστοῦ

ἀντιπρὸς. Τὰ ἀγνιστοῦ καὶ ἐπὶ τὴν παραπορ-
 ραὶ ἀπὸ τῶν ἀντιπρὸς ἐν τῇ νύκτι (τὸ ψαχνί-
 σμα γίνεται πρὸς τὸν βορρηνήν καὶ ἀντιπρὸς)

τοῦ ἀγνιστοῦ. Τὰ τὸν γὰρ παραπορρὸν καὶ εὐρ-
 τίστοισι ἐξμεταχρῆς ἀποδοίσει. Πρὸς ἀποφορρὴν ἡ
 ψαχνίς γὰρ ἀντιπρὸς τὸν βορρηνήν ἐν τῇ νύκτι

ψαχνίον τοῦ ἀγνιστοῦ ἀντιπρὸς αὐτοῦ δαίμονος.

Τὸ ψαχνίσμα συνεχίζεται με' τὸ ἐπιδόμα ἐπὶ
 τὴν φύσιν ὅσοι σχεδὸν τὸ ἀγνιστοῦ. Μετὰ τὴν φύσιν ὅσοι
 πρὸς τὸν βορρηνήν, ὅσοι μετὰ τὴν

μύνηται, καὶ καταχυμωτίζεται ὁ σαρὸς εἰς ἄλλο
 σωματὶ τοῦ ἀγνιστοῦ. Πέχεται ἐνὶ στήθι καὶ μετέβαι-
 νον. Ἐλερον ἄλερον καὶ στυγέματα καὶ οὐκ ἔστι τοῦ
 γυναικὸς μετὰ τοῦτα ἐξ ἀμαστωρὶ δάκρυον (ἀσπιδόσας)
 δακρυόνον, θυσοντὰ καὶ στυγία, καὶ ὅσα μετὰ τοῦ πρῶ-
 το συνηρπύοντα θύει περὶ ἑρπύρα τοῦ γυναικὸς σαρὸς.

Ὅταν λυγρὸν καὶ λυγρὸν τοῦτο καταδύσῃ, ὁ γυναικὸς
 παρὰ τοῦ μετὰ τοῦ χερὶ τοῦ ἐν τῇ κορυφῇ τοῦ σαρὸς τοῦ
 σωματὶ τοῦ σταυροῦ καὶ παρὰ τοῦ ὁδοῦ τοῦ ἐν τῇ.

Ἀλλὰ καὶ τὸ σταυρὸν τοῦ γυναικὸς, ὁ σταυρὸς
 τοῦ, καὶ ἐξέρχεται τοῦ ἀγνιστοῦ. Τοῦ αὐτοῦ πρῶτον καὶ
 τὰ ἄλλα ἄλλα καὶ ἐπιστομὴν ἐν τῇ τοῦ ἀγνιστοῦ.

Ἡ ἔξοδος αὐτοῦ τοῦ ἀγνιστοῦ γίνεται διὰ τὰ εἰρησὶ ἀρπύγῃ
 ὁ ἀρπύγῃ τὰ εἰρησὶ ἐν τῇ σαρὸς.

Μετὰ τὰς πρῶτας πρῶτον ἐκτείνοντα τοῦ ἀγνιστοῦ ὅρα
 καὶ ἐκτείνοντα ἄλλα καὶ ἀρκίει τοῦ δάκρυος. Πρῶ-
 τα πρῶτον ὁ σαρὸς. Παρὰ τοῦ αὐτοῦ τοῦ κορυφῇ
 σαρὸς τοῦ σαρὸς, ὅπου γίνεται ὁ πρῶτος ἐκτείνοντα καὶ
 παρὰ τοῦ σαρὸς. Μετὰ τοῦ δάκρυος, καὶ σαρὸς
 ἐκτείνοντα καὶ καὶ ἐκτείνοντα καὶ καὶ μετακίοντα

ὅτι ὅτι καὶ τὸ γεωργόν, ὅταν κοσμοδελοῦνται διὰ ἀποδότη-
ν ὅτι, εἶναι, ἢ ἀδυνατοῦν μὲν διὰ παλαιὰ τι-
δάρια.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΙΣ 1) Κατὰ τὴν ὥρα τοῦ λιχνίσματος

πᾶς διερχόμενος εἰσγράφει διεξιόντων καὶ καθεστρε-
μῶν εἶχον: - « Λίγια μουφοῦρια », (Ἐνα μουφοῦρι =

20 σικκός). Δηλαδή εἶχεν ἡ παραγωγή καὶ 6000
καὶ 1000 μουφοῦρια. Ὁ γεωργὸς ἀνέκχευεν:

- « Λίγια μαζὰ διὰ ἀφένεια ἐσθῆ ἢ « Λίγια φλου-
ραὶ ὅτι ἐσθῆ γὰρ »

2) Κατὰ τὴν μετεμορφήν τῆς ἀδυνατῆς ἐπὶ ὅτι
εἶχονται ὅροι καὶ τὸ παραμυθόν. « καλὴ ξόδεψι »,

3) Ἀπὸ τῆς θρωπῆς « φορτωδία », τῆς νέας σοδειᾶς, ἡ νο-
μοκρατὶς δὲ φθιάσκει ἕνα μουφοῦρι τοῦ ὅπουτον κρι-
μᾶται διὰ βρώσιν τῆς γελοῦσιας καὶ ἀνήμεν ἐπὶ
τὸν πρῶτον πόντον δὲ τοῦ ἰσθμοῦ.

5. ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΕΠΕΛΘΟΥΣΑΙ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΙΝ ΤΩΝ ΠΕΡΙΓΡΑΦΟΜΕΝΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Α' ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΠΟΡΑΝ

- 1) Χρήσις μηχανήματος από τοῦ ἔτους 1925.
- 2) Αντιμεταστάσις ξυλίνου ἀρόφου διὰ σιδεροῦ ἔτος 1953.

Β' ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΓΕΝΙΣΜΟΝ

- 1) Ἀγνισμός τοῦ ἔτους 1920 καὶ μέχρι τοῦ ἔτους 1935 ἔργον διὰ τῆς καταπαλίσου τοῦ ξυλίνου. Κατὰ τὸ ἔτος 1935 ἐκρηκτικοποιήθη διὰ πρᾶτην φοράν ὁ μηχανισμός.
- 2) Κατὰ τὸ ἔτος 1955 ἐκρηκτικοποιήθη διὰ πρᾶτην φοράν ἡ ἀγνισθὴν μηχανή, ἡ δὲ βασὶς εἴκοσι κατεργαστοὶ καὶ ἀγνιστῆς.

6. ΠΥΡΑΙ

Μοῖον κατὰ τὴν νότον τῆς ἀναδίδου ὑπάρχει καὶ ἐξαιρουμένη τὰ ὑψίστατα ἢ συνήδηα τὰ ἀνάπλωται οὐρα. Εἰς τὴν ἀγνισθίαν καίεται ἐμπόρεα τοῦ τοῦδα. Τούτο κατασκευάζεται ὑπὸ τῆς παιδείας κατὰ τὴν ἐξέλιξιν τῆς μεγάλῃ παρασκευῇ. Κονταροῦ αὐτοῦ μολύβδου δάδος ἐπιδείξι, ἄχινουπεία, τὰ ὅποια λοποδεῖται

καλαγχήν και χυματίον να πυροβολούν
αυάντων βάρρον επί τῷ οδοῦν δα' αὐτῷ ὁ' τοῦδου.

Μετα' καλαγχήν δια' χονδρῶν ξύλου ὁμοίωμα
ὁνδρῶν, το' οδοῦν παρὶ τῶν' τοῦδου και' τοποθετεῖ-
ται ἐπὶ τῷ οδοῦν. Τὴν νύκτα τῇ ἀναστάσει
καί' κατὰ τὴν ἑραν τοῦ εὐφρανέ' ο' ἑρως δια-
πρώτῃ φορὰν ὡ' „Χριστὸς ὁνεδεῖ...“, εἶδε ται ὁ-
νὸ' τῶν παλαιοῦν τῶν εἰς τοῖς αὐάντας και' καί ται
ὁ' τοῦδου.

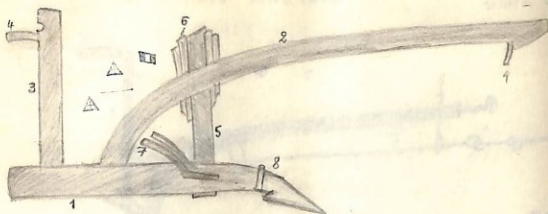
Ἐπὶ τῇ μετὰ τὴν ἀναγέννησιν τῇ ἀναστάσει ο' ὁ
αὐάντων ἐπιδεδόθη εἰς τὰ εἶπῃ τῶν ἀνάτων εἰς
τὴν αὐτὴν μερῶν αὐάντων. Ἡ φωτὶς αὐτῇ γέμει
ὁ' τοῦδου.

ΤΟΠΟΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ : χωρίον Ροχθία' Χανίων

ΠΗΡΟΦΟΡΗΤΗΣ : Ἐμμανουήλ Ν. Παπαδάκης

γινώσκῃς ἐλὼν 80 ἀπόστολος ὑψίστου
Διπολιού, γινώσκῃς ἐν Ροχθία'

[Κυριὸς / Παπαδάκης διδάσκαλος. Ἡ συλλογὴ
αὐτῇ γέμει ἀπὸ τῇ 10-30 Μαρτίου 1970.]

Ξύλινο ἄροτρον (ἀλᾶτρι)

- 1 ποδάρη
- 2 σταβάρι
- 3 ὄχηρη
- 4 χερούλι

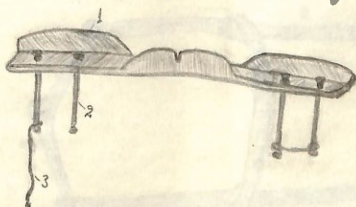
- 5 σπάθη
- 6 σφήνες
- 7 παρούτια
- 8 ὄνι (ὄνι)
- 9 κατὰ

Τὸ ξύλινο ἀλᾶτρι ἐχρησιμοποιεῖτο
πρὸ τοῦ 1320 καὶ μέχρι τοῦ 1953
ὅπου ἀσπῆχθη τὸ σιδερεῖον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

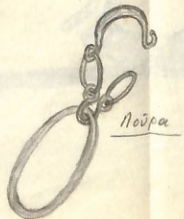
ΑΘΗΝΩΝ

Ξύλινος ζυγός

- 1 ζυγός
- 2 μάγχουρα
- 3 μαγχουρόχοινον

ὁ ξύλινος ζυγός ἐχρησιμοποιεῖται
εἰς τὸ πρὸ τοῦ 1320, χρησιμεύοντι λαί
δὲ καὶ σήμερον διὰ τῆς ζωτικῆς
βοδιᾶν.

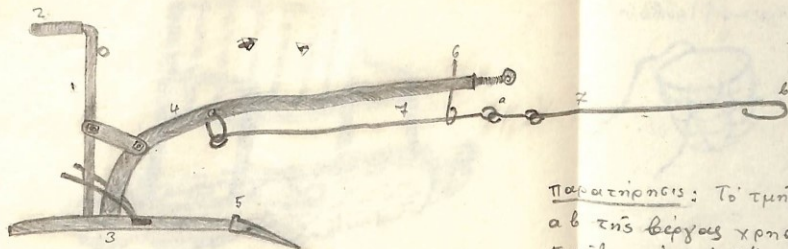

Πούρα

Σιδερένιον ἄροτρον

2

Τὸ σιδερένιον ἄροτρον εἰσῆλθε
μαλακίῃ 1953

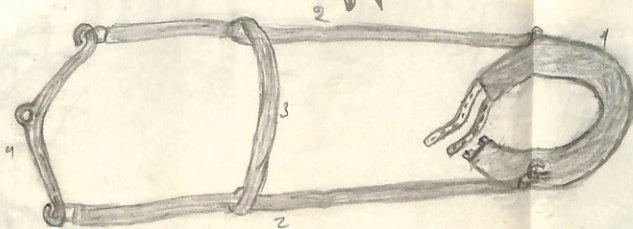
1 ὄχρη	5 ὄνι
2 χιρούλι	6 κατακλιῖς
3 ποδαρὶ	7 βέργα
4 σταθῆρι	

Παρατήρησις: Τὸ τμήμα
α β τῆς βέργας χρησιμο-
ποιεῖται μόνον ἐφ' ὅσον ἰσ-
χύονται δύο ἴσῃα διὰ συ-
λίου συροῦ

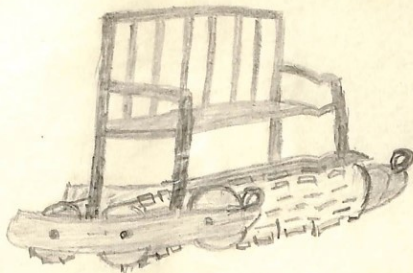

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1 Κουλούρα
2 Πουριά
3 ἑπανωκώπηλα
4 τραβηχτό

Καλαδίνα (Φημωτρον βοδιῶν)

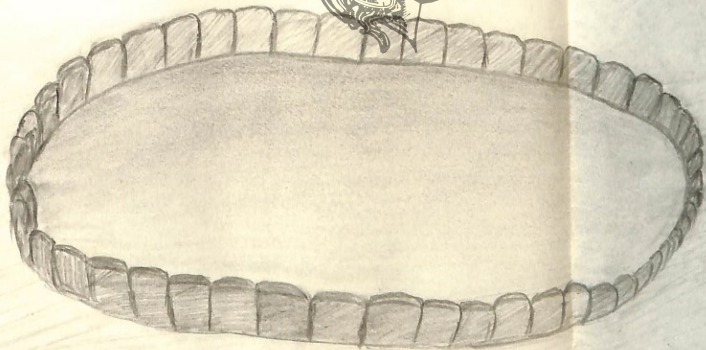

Γωλίσυρος δι' αἰλωνισμὸν. Σέρεται ὑπὸ δύο βοδιῶν ἐξυμίνων δια' ξυλίνου θυγού.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἀλώνι με χωμάτινη πάτα (δάπεδο)